Олег Проців

Організація торгівлі дичиною та рибою у Галичині кінця XIX – початку XX ст. у святкові дні

Християнська релігія зобов'язує її адептів святкувати релігійні свята, забороняючи у такі дні важку фізичну працю. У Галичині на законодавчому рівні, починаючи з Мисливського закону Галичини 1897 року, стаття 41 забороняла полювати в неділі та великі свята. Аналогічні вимоги щодо заборони полювання у святкові дні були прописані й у Мисливському законі Другої Речі Посполитої від 3 грудня 1927 року. Проте, цей закон м'якше ставився до трактування заборони полювання у неділю і свята. На відміну від повної заборони у цьому законі була визначена лише відстань для полювання у святкові дні – не менше двох кілометрів від церкви, при чому порушення цієї норми серед інших порушень мисливського законодавства вважалось найлегшим.

Слід відзначити, що не лише у Галичині кінця XIX – початку XX ст. мисливське законодавство забороняло полювання у вихідні дні. Зокрема, не дозволяли полювати у релігійні свята й в інших країнах: Данії, Німеччині (у 1899 році закон забороняв полювання з використанням гончаків лише під час Святої Літургії, в той же час дозволяв полювати у релігійні свята лише у великих мисливських угіддях – лісах подалі від населених пунктів).

По аналогії з полюванням законодавство Галичини накладало й певні обмеження на торгівлю дичиною у релігійні свята. На законодавчому рівні у Галичині норми щодо заборони продажу дичини у свята були прийняті у 1895 році. Так, Галицьке намісництво видало розпорядження від 30 квітня 1895 року L. 35.721 «Щодо врегулювання недільного відпочинку» для виконання закону Австрії від 16 січня 1895 року. Відповідно до пункту 3 у неділю дозволяли виготовляти продукцію з дичини лише до 10 години ранку, а також її реалізовувати. Слід зазначити, що пекарям дозволяли пекти хліб також лише до 10 години, але продавати – цілий день. Також було дозволено продаж упродовж всього святкового дня живих квітів, молока, а також працювати перукарям. На

виконання Розпорядження Галицького намісництва магістрат Львова видав власне розпорядження, в якому деталізував вимоги. Зокрема, наймані робітники мали право на відпочинок у вихідні дні протягом не менше 24 годин, і вихідний мав розпочинатись у неділю не пізніше 6 години ранку. Виняток було зроблено лише для пекарів та кондитерів – до 10 години ранку. Продовжувати роботу їм, як виняток, дозволяли з 10 годин вечора. Це рішення проіснувало лише два роки. Наступне рішення Галицького намісництва від 22 квітня 1897 року L. 25.561 відміняло попереднє рішення, відповідно до нових норм на одну годину було продовжено можливість виробляти і торгувати дичиною з (10.00 до 11.00 ранку), а виробникам, які виробляли ковбаси, дозволяли торгувати ще й у неділю ввечері (з 18.00 до 21.00).

У місті Краків обмеження реалізації дичини до 10 години ранку були введені з 1885 року відповідно до Розпорядження магістрату L. 19197, та підтверджене наступним Розпорядженням магістрату L. 22.600. (1895 р.). Більш ліберальним було законодавство по відношенню до торгівців свійським м'ясом, яким дозволяли реалізовувати його з 15.00 до 18.00, а продаж квітів дозволяли взагалі без обмежень. З 1905 року продаж дичини був продовжений на одну годину – до 11години ранку. Виключно для міста Кракова було прийнято рішення Галицького намісництва від 23 січня 1908 року L. 140/30 A/23, що стосувалось виключно м'ясників міста Кракова. У цьому Розпорядженні також дозволяли у неділю продавати вироби з дичини до 11 години ранку з 31 серпня по 1 червня. Але у період з 1 червня до 31 серпня продаж дичини здійснювався лише до 9 години ранку. Обмеження на торгівлю дичиною у Львові існувало й у міжвоєнний період. Відповідно до Розпорядження Львівського старости «Щодо графіку роботи їдалень, торгових закладів та деяких промислових підприємств Львова» від 9 січня 1934 року у будні дні рибою та дичиною у Львові дозволяли торгувати з 7.00 до 19.00, а у передсвяткові дні та суботи – з 8.00 до 20.00.

Отже, державне регулювання торгівлі і, зокрема, дичиною у Галичині базувалось на християнській моралі, що вимагає святкувати релігійні свята. З

секуляризацією суспільства вимоги до термінів торгівлі зменшуються, а на даний час повністю нівелізувались, а полювання на хутрових дозволяється виключно по неділях.

Проців О.Р. Організація торгівлі дичиною та рибою у Галичині кінця XIX – початку XX ст. у святкові дні [Text]: матер. Дев’ятої міжнародної наукової конференції (27-28 жовтня 2016 р., Дніпро) / за наук. ред. академіка НАН України Смолія В.А., проф. Ченцова В.В. – Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів – С. 66-67.